

Mina-Maria Rusu (coordonator)

Geanina Cotoi

Irina Hăilă

Mihaela Timingeriu

Exerciții practice de
Limba și literatura română

CAIET DE LUCRU

Clasa a VII-a

Ediția a II-a

Acest auxiliar didactic este aprobat pentru utilizarea în unitățile de învățământ preuniversitar prin

OMEN nr. 4696/02.08.2019.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu Programă școlară pentru limba și literatura română aprobată prin

OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Redactare: Daniel Mitran
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Exerciții practice de Limba și literatura română : caiet de lucru : clasa

a VII-a / Mina-Maria Rusu (coord.), Geanina Cotoi, Irina Hăilă, Mihaela

Timingeriu. - Ed. a 2-a. - Pitești : Paralela 45, 2020

ISBN 978-973-47-3253-1

I. Rusu, Mina-Maria

II. Cotoi, Geanina

III. Hăilă, Irina

IV. Timingeriu, Mihaela

811.135.1

821.135.1.09

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45

Bulevardul Republicii, nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492

E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

Tiparul executat la tipografia Editurii Paralela 45

E-mail: tipografie@edituraparelela45.ro

Copyright © Editura Paralela 45, 2020

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,

iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

Comunicare orală

Să ne reamintim!

1. Asociază, prin săgeți, noțiunile din coloanele următoare:

Respect

- atitudine sau sentiment de stimă, de considerație sau de prețuire deosebită față de cineva sau de ceva; deferență, venerație

Toleranță

- îngăduință, indulgență

2. Notează, în spațiile punctate, numele unei emoții adecvate pentru fiecare dintre replicile date:

a) — Vino mai repede lângă mine, se apropie o mașină!

— Nu vreeeeaaaauuuu!

b) — Ce faci? Nu atinge exponatele, suntem într-un muzeu al obiectelor de cristal!

— De ce țiți la mine? Nu s-a întâmplat nimic.

c) — Mergi și tu în tabără anul acesta?

— Da, abia aștept. Ne vom distra pe cinstel!

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

Inițiere

1. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Cobor în curtea casei. Afară e răcoare și umed. Simt un fior de gheață pe șira spinării. Încă nu s-a crăpat de ziuă. Văzduhul e o umbră deasă care topește zărilor. Dealul din spatele casei arată ca o matahală apocaliptică, gata să se năpustească asupra mea.

Grivei, dulăul, răsare deodată ca din pământ, se gudură și sare cu picioarele pe mine. Îl cert, dar lui nu-i pasă. O zbughește prin ogradă, răsfățat. Alerg după el, fără să-l prind. Latră voios și-i pare bine de joacă. L-aș lua cu mine la oraș, dar nu se poate. E în stare să sfâșie oamenii de acolo, sălbaticul, căci nu prea știe multe.

Mă abat pe la grajd. Moș Ioniță a scos trăsura din șopron. Acum înhamă caii și pufăie tacticos din lulea.

— Bună dimineața, moșule!

— Mulțumim dumatăle... Te sculași cu noaptea-n cap, ai?

— Ce să fac, moș Ioniță? Trebuie să mă duc la școală.

— Hei, domnișorule, e bună învățătura. Pe vremea mea nu se pomenea de așa ceva.

(Mihail Drumeș, *Elevul Dima dintr-a șaptea*)

a) Subliniază, folosind culori diferite, secvențele narrative, descriptive și dialogate din textul dat.

b) Formulează o idee principală care se poate desprinde din replicile celor două personaje.

.....
.....

2. Asociază replicilor din stânga atitudinile comunicative adecvate, menționate în dreapta.

— *Îmi arăți și mie ce ai desenat?*

Interes

— *Sigur, îmi face plăcere.*

— *Bună ziua, îmi puteți spune pe unde trebuie să merg pentru a ajunge la gară?*

Politețe

— *Sigur, de la capătul străzii o luați la dreapta, apoi la stânga. Veți vedea gara.*

— *Mulțumesc.*

Amabilitate

— *Cum ați călătorit?*

— *Acceptabil. Drumul a fost lung, dar am avut condiții confortabile în tren.*

Enervare

— *Cât costă un kilogram de zahăr?*

— *Doi lei.*

Indiferență

3. Imaginează-ți că doar tu auzi conversația personajelor din textul următor și trebuie să o transmiți celorlalți colegi. Reformulează mesajul textului, redând informațiile cele mai importante.

— *Dar cum au făcut asta? Întreabă Basil. Cum poate un oraș întreg să plutească pe nori? Profesorul zâmbi.*

— *Acesta este un secret știut doar de trei dintre oamenii noștri de-a lungul timpului. Acest lucru garantează siguranța și securitatea în Helios. Dar doar membrii Înaltului Consiliu știu cine sunt cei trei oameni. Iar, dacă li s-ar întâmpla ceva acestor trei oameni, secretul ar fi pierdut pentru totdeauna.*

— *Dumneavoastră știți cine sunt cei trei oameni? Întreabă Basil impetuos.*

(Willy Miller, *Extraordinarele aventuri ale lui Basil cel Banal*)

Consolidare

4. Prezintă, în 30-40 de cuvinte, mesajul transmis de următorul text monologat.

Când vreau să fiu singur, mă opresc. Scot o bucată de cretă din buzunar și trag un cerc în jurul meu. În interiorul cercului, mă simt la adăpost. Când sunt în interiorul cercului, nimeni nu poate și nici nu are dreptul să îmi vorbească. Nimeni nu poate și nici nu are dreptul să mă atingă, să intre în cercul meu sau să mă privească prea insistent. În interiorul cercului nu mai aud nici zgomotele străzii, nici valurile mării și nici țipetele păsărilor. Când ești în cerc nu mai simți nici frică, nici foame, și nici durere, chiar și timpul se oprește în loc. Te scufunzi pur și simplu în abstract ca într-un vis protector, devii centrul cercului. Dacă vreau să ies din cerc, întind pur și simplu mâna și întrerup linia cercului. Nimeni nu poate să o facă pentru mine, în afară de mine însumi, nimeni nu poate să taie cercul din exterior pentru mine.

(Matei Vișniec, *Omul din cerc*)

.....

.....

.....

.....

.....

5. Lucrați în perechi! În imaginile următoare, apar transcrierile alfabetului latin în limbajul semnelor, respectiv în codul Morse. Rezolvați următoarele cerințe:

a) Folosiți imaginile de mai jos, pentru a le transmite colegilor următoarele informații: *Ești în pericol. Vino lângă mine. Așteaptă o oră.*

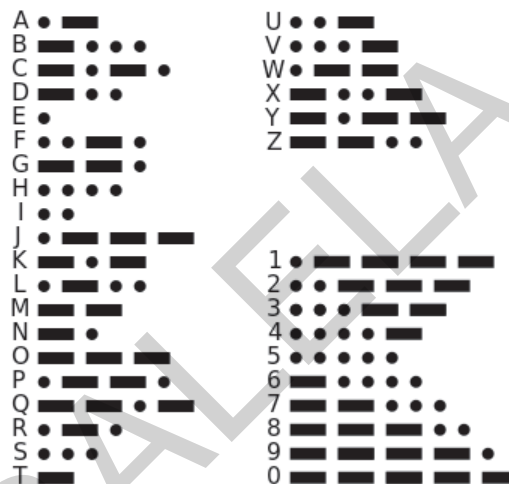
b) Alcătuiți mesaje pe care să le transmiteți cu ajutorul celor două coduri de comunicare, apoi exprimați-le verbal.

c) Formulați observații despre cel mai eficient cod de comunicare pentru transmiterea unui mesaj, pornind de la sarcinile de lucru îndeplinite.

(Imagine preluată de pe site-ul <http://www.deafedge.com>)

Codul internațional Morse

(Imagine preluată de pe site-ul <https://ro.wikipedia.org>)

6. Alcătuiți grupe de câte doi elevi.

a) Citiți, pe roluri, replicile următoare, pe un ton neutru și fără a le asocia elementele nonverbale indicate între paranteze.

b) Interpretați aceleași replici, cu intonație adecvată și asociindu-le elementele nonverbale indicate.

c) Formulați două concluzii despre relația dintre comportamentul verbal și nonverbal.

TIPĂTESCU (vine amețit și mpleticindu-se din fund și cade pe un scaun cu capul în mâini): *Ce să fac? Ce să fac? și nu mai vine Ghiță!...*

ZOE (ieșind din dreapta misterios și coborând repede lângă el): *Fănică! Fănică!*

TIPĂTESCU (ridicându-se iute): *Zoe!... Știi?*

ZOE (dezolată): *Știu! Sunt nenorocită, Fănică. Știu... am fost dincolo în odaie, am intrat pe scărișica din dos... Am venit numaidecât după Zaharia. N-am avut curaj să dau ochii cu el, măcar că nu crede... Am auzit tot, tot, tot. Sunt nenorocită, Fănică... Când a plecat Ghiță, l-am chemat dincolo (Tipătescu înțelege), i-am spus tot: numai el ne poate scăpa.*

TIPĂTESCU: *De unde aflaseși?*

ZOE: *Eu am știut numaidecât după Zaharia... Uite!... (îi dă o scrisoare. Scena aceasta se face cu multă nervozitate)*

TIPĂTESCU (citind): *„Stimabilă doamnă, la redacția noastră se află un document iscălit de amabilul nostru prefect și adresat d-voastră. Acest document vi s-ar putea ceda în schimbul unui sprijin pe lângă amabilul în ces-tiune. Binevoii dar a trece îndată pe la biouroul nostru, spre a regula această afacere într-un chip mulțumitor pentru amândouă părțile...” – (cu desperare) Cum? cum? când ai pierdut biletul, Zoe?*

ZOE (îneacă): *Nu știu... alaltăieri seara, când am plecat de la tine, îl aveam; când am ajuns acasă, nu știu dacă-l mai aveam; poate să fi scos batista pe drum și mi-a căzut scrisoarea: le aveam tot într-un buzunar!*

TIPĂTESCU: *A! ce nenorocire!*

(I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*)

7. Completează fișa următoare, notând ideile principale și atitudinile comunicative ale participanților la dialogul din textul dat:

	Idei principale	Atitudini comunicative ale participanților
<p>TAKE (somnoros și lehamesit de căldură, își șterge nădușeala oftând): <i>Ooof, cald e!</i> IANKE: <i>Și ce-mi spui asta mie?</i> TAKE: <i>Dar cui să i-o spui?</i> IANKE: <i>Ce mă interesează pe mine că ți-i cald?</i> <i>Dacă-i cald, du-te în casă și te răcorește! Ce?</i> <i>Eu pot să mă răcoresc?</i> TAKE: <i>Dar ce, te-am rugat eu să mă răcorești?</i> <i>Lasă-mă-n plata Domnului!</i> IANKE: <i>Ei poftim! Acum eu nu-l las!</i> TAKE: <i>Mă rog, ție nu ți-i lene să vorbești așa?</i> IANKE: <i>Și ce te privește pe tine dacă mi-i lene sau nu mi-i lene?</i> TAKE: <i>Dacă ți-ar fi lene ai dormi.</i></p> <p>(Pauză; se aude caterinca.)</p> <p>IANKE: <i>Uuf! Mare caldură! Așa o căldură n-am avut toată vara!</i> TAKE: <i>Și acum ce-mi spui mie asta?</i> IANKE: <i>Dar ce, ție-ți spui?</i> TAKE: <i>Atunci cu cine vorbești?</i> IANKE: <i>Ce te privește pe tine cu cine vorbesc?</i> <i>Vorbeam cu Dumnezeu!</i></p> <p>(Iarăși pauză și iarăși se aude caterinca tare.)</p> <p>TAKE: <i>Ia te uită, pe căldura asta, lui îi arde de cântat.</i> IANKE: <i>Ei și ce, parcă el cântă? Cântă mașina.</i> TAKE: <i>Da, dar el dă din mână.</i> IANKE: <i>Ce ești dobitoc? El dă din mână încet și mașina cântă tare. (Iar mică pauză. Cadâr sforăie.) Nu sforăi că nu pot să dorm.</i> TAKE: <i>Nu sforăi eu. Turcu sforăie.</i> IANKE: <i>Spune-i să tacă.</i> TAKE: <i>Nu pot, că-l trezesc.</i> IANKE: <i>Da, dar el de ce mă trezește pe mine?</i> <i>Ei, Cadâr! Acuși îi dau în cap cu un calup de săpun! Cadâr! Ce-ai luat-o așa turcește? Cadâr! Aista-i surd de tot când doarme. Du-te de-l trezește!</i> TAKE: <i>Nu mă mișc de-aici nici mort.</i></p>		

	Idei principale	Atitudini comunicative ale participanților
<p><i>IANKE: Dar ce, crezi că eu mă mișc? Mai bine stric un calup de săpun. I-auzi domnule cum sforăie! Aista nu mai este turc, aista-i curat harmăsar persan! Cadâr!</i></p> <p>(Ia o bucată de săpun și o zvârle în Cadâr. Cadâr, lovit, crapă un ochi, murmură ceva neînțeles, se răsuțește puțin în scaun, apoi se așază zdravan și adoarme iar. Nu mai sforăie.)</p> <p><i>IANKE: Ei așa! Dai un ban, dar face!</i></p> <p>(Cadâr începe să sforăie iar.)</p> <p><i>TAKE (râde): Mai zvârle un calup.</i></p> <p><i>IANKE: Dar ce, crezi că eu am fabrică de săpun? Spune-i că i-a venit un mușteriu, că pe mine nu mă crede.</i></p> <p><i>TAKE: Fă-te repede că dormi, că vine baba Safta să cumpere ceva!</i></p> <p><i>IANKE: Și ce-mi pasă mie? Ea nu cumpără de la ovrei. Fă-te tu că dormi. (Dar și el închide ochii.)</i></p> <p>(Victor Ion Popa, <i>Take, Ianke și Cadâr</i>)</p>		

8. Citește următorul text, apoi rezolvă cerințele:

Mă frate-miu, când ți-oi spune ce mi se-ntâmplă, n-ai să crezi. Să vezi și să nu crezi! Stai o fără să-ți spui!

Vine la mine, acu fr'o săptămână, frate-miu Stănel, care o ține pe-a lu cuscru Neaca. Pe Florica, de! Așa, și zice:

— *Mă tată, iote colea 500 de lei, du-te până la București.*

— *Pă' di ce, mă?*

— *D-aia, zice iel, că mie nu-mi miroasă a bine.*

— *Iu, Doamne ia-mă, ce vorbă-i asta?*

— *Nu-i a bună cu Sucă.*

Că uitai să vă spui, Sucă ie băiatu ăl mijlociu a lu frate-miu Stănel, cum s-ar zice, nepotu-miu. Da' ce să zici, că chiar așa și ie.

— *Pă' ce ie cu iel?*

— *Ce să fie, zice fi-miu, plecă la București să dea izamen, la construcții, și nu mai veni.*

— *Pă' n-o fi fârșit băiatu?*

Pă' cum să nu fârșească, că scrisă și la gazetă că să fârșiră izamenele. D-aia, ia colea 500 de lei și du-te la București, vezi ce ie cu iel, că m-ași duce io, da' n-am vreme, că am niște treburi care nu să mai poate să sufere amânare.

Mă pusăi io în trin și plecai la București. În trin, din vorbă-n vorbă aflai că așa ie, că s-au fârșit izamenele și că ăi de n-apucară să intre, mai dau un izamen la toamnă.

Ajunșăi la București, și trăsăi la fata lu Marincea care ie măritată cu unu di la Galicea-Mare și face sirvici la poștă.

Mă duc io la iei.

— *Buna ziua.*

— *Buna ziua.*

— *Unde ie Sucă? zic.*

— „Copiii se învață în brațe?” – acesta a fost! M-am trezit într-o dimineață obosită de îndemnul necunoscuților și mai ales al celor apropiați să nu îl mai țin pe David atât de mult în brațe, pentru că, nu-i așa, se învață. Sunt un pic ironică, desigur. Succesul a venit din instinctul bun și pur al mamelor, acela de a ține copiii cât mai aproape de ele când au atât de multă nevoie, instinct cumulat cu oboseala de a tot repeta sfătuitoarelor că nu este nimic greșit în a ține copilul în brațe.

— Ești psiholog de profesie. Cât de mult te ajută acest lucru în relația cu băiețelul tău?

— Dacă adun experiența de până acum și trag o linie, aş spune că mă ajută foarte mult, dar să știți că mă și încurcă uneori. Cred că mi-a fost mai ușor să îi înțeleg nevoile și să răspund la ele. M-a ajutat să aleg să stau 2 ani în concediu de creștere a copilului, chiar dacă venitul era mult mai mic, dar știam cât de importantă este prezența unei mame în primii ani de viață. M-a ajutat să abordez cu ușurință teme grele, cum sunt crizele de furie, pentru că știam ce sunt și de unde vin și nu le luam personal, sau subiectul „sexualității”, ori adaptarea la grădiniță, agresivitatea, țipătul, aruncatul lucrurilor pe jos etc. [...]

— Ai un job full time, ai un copil, când mai ai timp și să scrii și să te implici în atât de multe activități dedicate atât părinților, cât și copiilor?

— Întrebarea asta îmi amintește de o colegă care mi-a spus: „Care este secretul să faci toate astea, ai o rețetă pentru ca ziua să fie de 48 de ore?” „Da, nu dorm”, i-am răspuns. Dorm foarte puțin, și nu vă recomand să faceți ca mine, sunt zile când se face două noaptea ori mă prinde dimineața, iar eu încă bat la taste. Dar nu pot să trăiesc fără scris, este terapia mea, relaxarea mea, pasiunea mea. Nu mă duc la sală, nici la salon, nici la concerte, filme sau mai știu eu ce, mă văd cu prietenii doar în weekend, pe care oricum îl dedic exclusiv soțului și copilului, așa că îi iau cu mine. Dar este alegerea mea, asta vreau eu să fac cu viața mea. Practic, timpul meu este clar împărțit: munca mea la Fundația Principesa Margareta a României, uneori, după asta, susțin ateliere pentru părinți, dar mult prea rar, fiindcă nu găsesc timp.

După orele astea, urmează partea cea mai importantă petrecută cu soțul și copilul și treburile casnice extrem de minimaliste și uneori, recunosc, neglijate. Și apoi, fiecare fărămă de timp care rămâne îl consum scriind. Scriu în metrou, în mașină dacă nu conduc și băiatul doarme, în weekend, în timpul somnului de prânz al lui David și foarte mult noaptea. Uneori este obositor ritmul ăsta și atunci îmi iau o scurtă pauză de la muncă sau de la scris, niciodată de la familie. Am priorități clare și încerc să mă țin de ele.

(Dorin Chivuleț, Copiii nu sunt o copie fidelă, dar sunt o bună oglindă a părinților, interviu cu Cristina Buja, text preluat de pe site-ul <http://revistacsp.ro>)

a) Precizează motivul pentru care Cristina Buja a deschis pagina *funparenting.ro*.

.....
.....

b) Transcrie o secvență de 50-60 de cuvinte din interviul dat, în care se exprimă o opinie.

.....
.....

c) Identifică două fapte la care face referire Cristina Buja în interviu.

.....
.....

d) Prezintă două informații pe care le consideri importante și două informații care nu ți se par esențiale pentru înțelegerea mesajului transmis de interlocutori, în textul dat.

.....
.....
.....

Cuprins

EVALUARE INIȚIALĂ / 3

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE / 5

Elemente de mitologie românească / 5

Limba și cultura țărilor din vecinătatea României / 11

Contacte culturale / 26

COMUNICARE ORALĂ / 33

LECTURĂ / 46

Textul epic. Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare / 46

Textul dramatic și arta spectacolului. Autor, personaj dramatic. Rolul indicațiilor scenice.

Rolul dialogului. Actori, decor, costume, lumini, muzică / 59

Dialogul în textul scris și în spectacol / 67

Dialogul în textul nonliterar (interviul) / 71

Textul liric. Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor / 79

Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora) / 87

Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului
și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic / 92

GRAMATICĂ / 97

Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare.

Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula) / 97

Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb) / 102

Circumstanțialul de cauză. Topica în propoziție. Norme de punctuație / 108

Circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație / 113

Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul.

Alte verbe copulative (*a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna*).

Posibilități combinatorii ale verbului / 117

Pronumele și adjectivul pronominal posesiv. Posibilități combinatorii ale pronumelui
și ale adjectivului pronominal posesiv / 125

Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ.

Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal demonstrativ / 130

Pronumele și adjectivul pronominal interogativ.

Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal interogativ / 135

Pronumele și adjectivul pronominal relativ.

Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal relativ / 138

Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât.
Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal nehotărât / 143
Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție.
Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal negativ / 148
Pronumele și adjectivul pronominal de întărire. Folosirea corectă a adjectivului pronominal de întărire.
Posibilități combinatorii ale adjectivului pronominal de întărire / 152
Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului / 155
Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului / 162
Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă / 170

ORTOEPIE ȘI ORTOGRAFIE / 176
Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă / 176

VOCABULAR / 181
Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea;
cuvânt de bază și cuvânt derivat. Familia lexicală / 181
Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse / 200
Confuzii paronimice. Pleonasmul / 206

VARIAȚIE STILISTICĂ / 213
Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă / 213
Termeni științifici / 215
Limbaj popular. Variație regională a limbii / 218
Valori stilistice ale diminutivelor / 221

REDACTARE / 227

EVALUARE FINALĂ / 235

EVALUARE INIȚIALĂ
Barem de corectare și de notare / 237

EVALUARE FINALĂ
Barem de corectare și de notare / 238